

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/133/2007

OPINIE O INSTALACJI TARCZY ANTYRAKIETOWEJ W POLSCE

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, SIERPIEŃ 2007

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

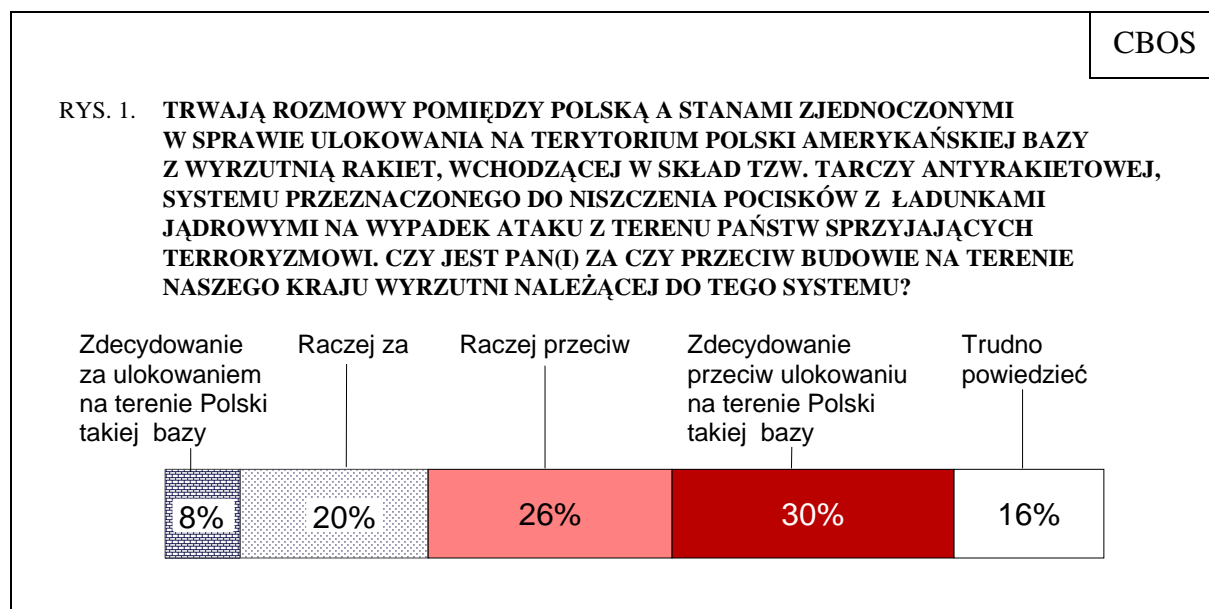

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2006 roku

W ostatnich miesiącach regularnie badamy stosunek Polaków do instalacji w naszym kraju elementów amerykańskiej tarczy antyrakietowej. W sierpniu¹ mierzyliśmy poparcie dla tego projektu, pytaliśmy o potencjalne jego skutki dla Polski, a ponadto o politykę informacyjną władz w tym zakresie. Warto przypomnieć, że w drugiej połowie lipca miała miejsce wizyta prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Stanach Zjednoczonych, w czasie której jednym z tematów rozmów była sprawa instalacji tego systemu w Polsce. Przedstawiane dane uwzględniają medialne skutki tej wizyty.

OPINIE NA TEMAT INSTALACJI TARCZY ANTYRAKIETOWEJ

Większość Polaków (56%) jest przeciwna budowie na terenie Polski elementów amerykańskiej tarczy antyrakietowej. Nieco więcej zaś niż jedna czwarta (28%) opowiada się za ulokowaniem takiej bazy na terytorium naszego kraju. Obecne wyniki są zbliżone do ubiegłomiesięcznych.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (207) zrealizowano w dniach od 3 do 6 sierpnia 2007 roku na liczącej 859 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Po raz pierwszy badaliśmy opinie na temat tarczy antyrakietowej pod koniec 2005 roku, gdy pojawiły się doniesienia o możliwym udziale Polski w tym przedsięwzięciu. Wtedy popierała je połowa respondentów. Później jednak poparcie systematycznie malało, a wzrastał sprzeciw. Można powiedzieć, że im więcej Polacy wiedzieli o możliwych skutkach instalacji, tym mniej podobał im się ten projekt.

Tabela 1

Trwają rozmowy pomiędzy Polską a Stanami Zjednoczonymi w sprawie ulokowania na terytorium Polski amerykańskiej bazy z wyrzutnią rakiet, wchodzącej w skład tzw. tarczy antyrakietowej, systemu przeznaczonego do niszczenia pocisków z ładunkami jądrowymi na wypadek ataku z terenu państw sprzyjających terroryzmowi. Czy jest Pan(i) za czy przeciw budowie na terenie naszego kraju wyrzutni należącej do tego systemu?	Wskazania respondentów według terminów badań						
	XII 2005	VI 2006	II 2007	IV 2007	VI 2007	VII 2007	VIII 2007
	w procentach						
Zdecydowanie za ulokowaniem na terenie Polski takiej bazy	18	15	9	8	7	9	8
Raczej za	32	20	19	17	19	19	20
Raczej przeciw	17	26	25	24	25	28	26
Zdecydowanie przeciw ulokowaniu na terenie Polski takiej bazy	15	28	30	33	35	27	30
Trudno powiedzieć	18	11	17	18	14	17	16

Mężczyźni wyraźnie częściej niż kobiety popierają budowę w naszym kraju elementów tarczy antyrakietowej: wśród mężczyzn liczba zwolenników jest niewiele mniejsza niż przeciwników, kobiety zaś w zdecydowanej większości są temu przeciwnie. Opinie w tej sprawie nie wiążą się ani z wykształceniem badanych, ani z miejscem ich zamieszkania.

Poglądy na temat ulokowania w Polsce bazy antyrakietowej zależą w pewnym stopniu od poparcia dla rządu. Jest to zrozumiałe, ponieważ negocjacje są w zasadzie niejawne i stosunek do tego projektu opiera się na przesłankach pośrednich – poniekąd wskazuje, do jakiego stopnia Polacy ufają, że rząd właściwie prowadzi negocjacje. Wyniki naszego badania pokazują, że wprawdzie zwolennicy obecnego gabinetu nieco częściej niż pozostali popierają „tarczę”, jednak zarówno wśród nich, jak i osób obojętnych wobec rządu oraz mu przeciwnych dominuje sprzeciw.

Tabela 2

Stosunek do rządu	Czy jest Pan(i) za czy przeciw budowie na terenie naszego kraju elementów tarczy antyrakietowej?		
	Za	Przeciw	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Zwolennicy	37	51	12
Obojętni	25	51	24
Przeciwnicy	26	64	10

Jedynie w elektoracie PiS więcej jest zwolenników budowy tarczy antyrakietowej niż jej przeciwników, choć przewaga ta jest niewielka. Większość wyborców LiD, PO i LiS, a także większość osób niemających wykrystalizowanych preferencji partyjnych oraz niezamierzających głosować w ewentualnych wyborach wyraża sprzeciw wobec tej inicjatywy.

Tabela 3

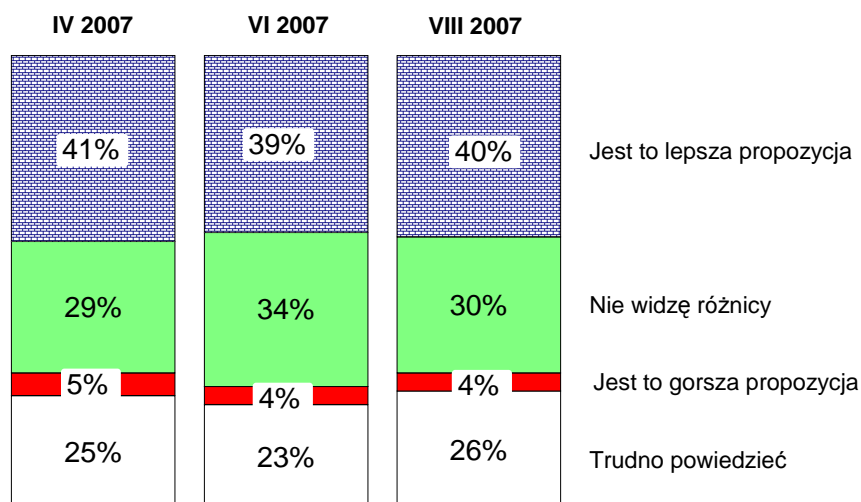
Potencjalne elektoraty*	Czy jest Pan(i) za czy przeciw budowie na terenie naszego kraju elementów tarczy antyrakietowej?		
	Za	Przeciw	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	49	42	9
PO	34	58	8
LiD	33	61	6
LiS**	16	61	22
Niezdecydowani	23	53	24
Niezamierzający głosować	22	58	19

* Ze względu na małą liczebność zwolenników PSL w badanej próbie nie zamieszczamy danych dotyczących elektoratu tego ugrupowania

** Dane dotyczące zwolenników LiS należy traktować ostrożnie ze względu na stosunkowo niewielką ich liczebność w badanej próbie

Włączenie się NATO do budowy elementów tarczy antyrakietowej miałoby, zdaniem Polaków, pozytywne skutki. Dwie piąte (40%) sądzi, że realizacja tego systemu w ramach NATO to lepsza propozycja niż obecna, jedynie nieliczni (4%) uważają, że gorsza. Około jednej trzeciej badanych (30%) nie dostrzega różnicy.

RYS. 2. CZY UWAŻA PAN(I) ZA LEPSZĄ PROPOZYCJĘ, ABY SYSTEM TARCZY ANTYRAKJETOWEJ BYŁ REALIZOWANY W RAMACH NATO, A NIE JAKO SYSTEM WYŁĄCZNIE AMERYKAŃSKI?

Przejęcie kontroli przez NATO prawdopodobnie zmieniłoby nastawienie do tego projektu przynajmniej niektórych Polaków. Ponad jedna trzecia przeciwników tarczy sądzi, że realizacja w ramach NATO jest lepszą propozycją – ich sprzeciw mógłby być słabszy, gdyby nie była to jednostronna inicjatywa USA. Jednocześnie widać, że poparcie zwolenników budowy tarczy jest słabo ugruntowane – większość z nich wolałaby, aby realizowano ją w ramach NATO, a nie jako system wyłącznie amerykański.

Tabela 4

Czy uważa Pan(i) za lepszą propozycję, aby system tarczy antyrakietowej był realizowany w ramach NATO, a nie jako system wyłącznie amerykański?	Wskazania	
	zwolenników instalacji tarczy przeciwrakietowej	przeciwników instalacji tarczy przeciwrakietowej
	w procentach	
Jest to lepsza propozycja	59	37
Bez różnicy	23	37
Jest to gorsza propozycja	7	4
Trudno powiedzieć	12	23

W negocjacjach bierze się pod uwagę możliwość uzupełnienia elementów tarczy antyrakietowej o systemy chroniące nasz kraj przed możliwym atakiem. Chodzi o wyrzutnie rakiet „Patriot”, używane przez armię amerykańską.

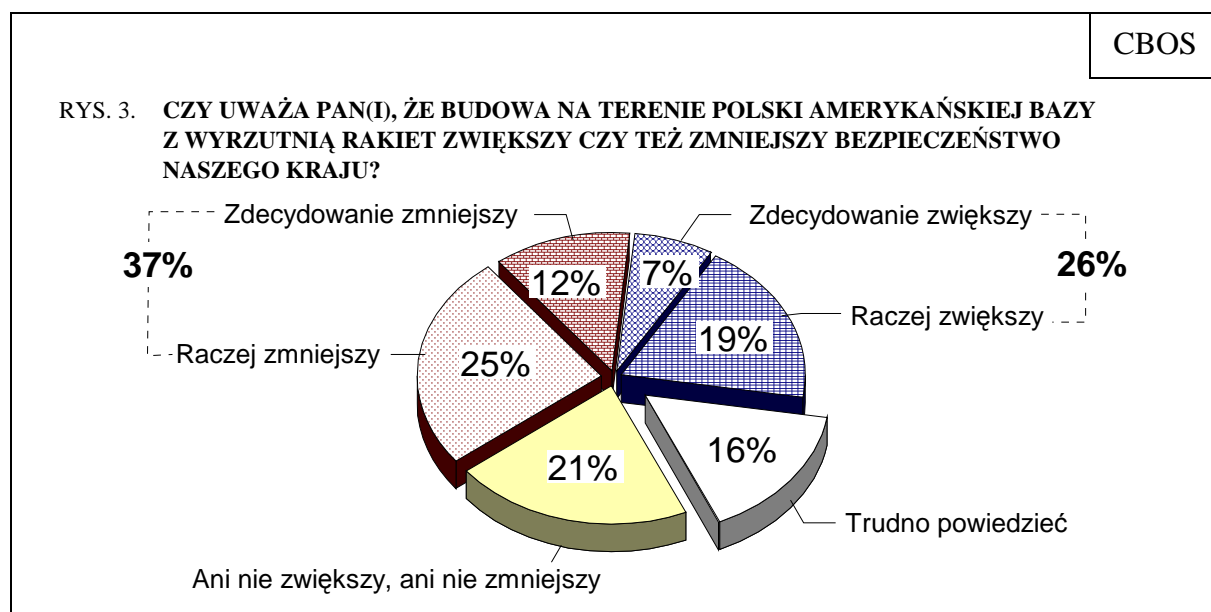
Jedna piąta badanych (21%) uważa, że Polska powinna pozwolić na instalację tarczy tylko wtedy, gdy będzie jej towarzyszyła instalacja rakiet „Patriot”, natomiast co dziesiąty (10%) – że niezależnie od tego. Ponad dwie piąte ankietowanych (42%) jest zdania, że w Polsce w ogóle nie powinno być elementów tarczy.

Tabela 5

Rząd stara się, żeby zainstalowaniu w Polsce wyrzutni rakiet w ramach tarczy antyrakietowej towarzyszyło także zainstalowanie wyrzutni rakiet „Patriot”, chroniących szczególnie nasz kraj. Jakie jest Pana(i) zdanie na ten temat?	Wskazania respondentów według terminów badań	
	VI 2007	VIII 2007
	w procentach	
W Polsce powinny się znaleźć elementy tarczy antyrakietowej, nawet jeżeli nie towarzyszyłaby im instalacja rakiet „Patriot”	12	10
Powinniśmy pozwolić na instalację tarczy, tylko jeżeli towarzyszyła jej będzie instalacja rakiet „Patriot”	19	21
W Polsce w ogóle nie powinno być elementów tarczy antyrakietowej	50	42
Trudno powiedzieć	19	27

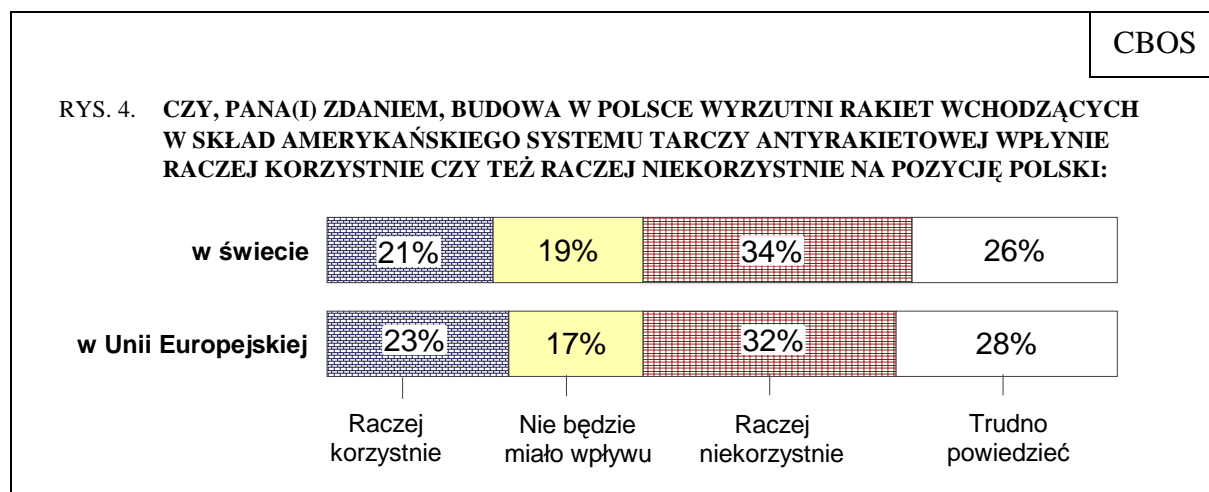
PRZEWIDYWANE SKUTKI INSTALACJI

Nie wiadomo, jak obecność elementów tarczy antyrakietowej wpłynęłaby na bezpieczeństwo naszego kraju. Największa grupa respondentów (37%) uważa, że się ono zmniejszy – prawdopodobnie sądzi, że Polska może stać się obiektem ataków terrorystycznych lub obawia się reakcji Rosji. Nieco ponad jedna czwarta badanych (26%) jest zdania, że bezpieczeństwo naszego kraju się zwiększy, natomiast co piąty (21%) – że nic się nie zmieni w tym względzie.

Kobiety najczęściej sądzą, że budowa tarczy wpłynie na spadek bezpieczeństwa Polski, mężczyźni natomiast równie często przewidują poprawę, co pogorszenie.

Podzielone są opinie na temat potencjalnych skutków budowy systemu antyrakietowego w Polsce dla pozycji naszego kraju w świecie. Około jednej trzeciej respondentów (34%) jest zdania, że będzie to miało niekorzystny wpływ na pozycję Polski na arenie międzynarodowej, natomiast około jednej piątej (21%) – że byłoby to korzystne. Podobnie przedstawiają się opinie o przewidywanych skutkach tego przedsięwzięcia dla pozycji Polski w Unii Europejskiej: jedna trzecia badanych (32%) sądzi, że byłyby one negatywne, a prawie jedna czwarta (23%) – że pozytywne. Pozostali uważają, że nie będzie to miało żadnego wpływu albo nie potrafią zająć stanowiska w tej sprawie.

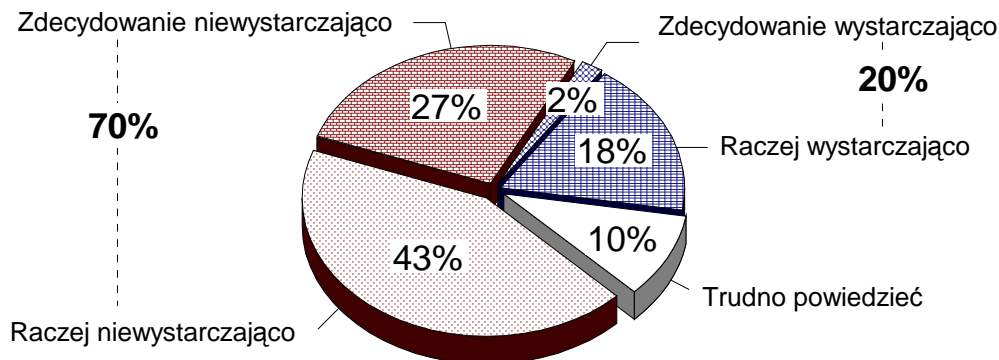

POINFORMOWANIE O SPRAWIE INSTALACJI TARCZY ANTYRAKIETOWEJ

Większość respondentów (70%) sądzi, że władze naszego kraju niewystarczająco informują o toczących się negocjacjach w sprawie budowy na terenie Polski amerykańskiej tarczy antyrakietowej, jedna piąta zaś (20%) jest usatysfakcjonowana polityką informacyjną w tym zakresie. Sprzeczne informacje na temat instalacji tarczy i utrzymywanie wielu spraw w tajemnicy zapewne powodują, że społeczeństwo czuje się niedoinformowane.

RYS. 5. CZY, PANA(I) ZDANIEM, RZĄD WYSTARCZAJĄCO CZY TEŻ NIEWYSTARCZAJĄCO INFORMUJE O SWOICH ZAMIERZENIACH W SPRAWIE BUDOWY NA TERENIE POLSKI ELEMENTU AMERYKAŃSKIEJ TARCZY ANTYRAKJETOWEJ?

Zwolennicy obecnego gabinetu częściej niż inni wyrażają pozytywne opinie o polityce informacyjnej rządu w sprawie tarczy, jednak większość z nich również ma zastrzeżenia. Wśród przeciwników rządu i osób mających do niego stosunek obojętny bardzo wyraźnie przeważają opinie krytyczne.

Tabela 6

Stosunek do rządu	Czy, Pana(i) zdaniem, rząd wystarczająco czy też niewystarczająco informuje o swoich zamierzeniach w sprawie budowy na terenie Polski elementu amerykańskiej tarczy antyrakietowej?		
	Wystarczająco	Niewystarczająco	Trudno powiedzieć
w procentach			
Zwolennicy	35	56	9
Obojętni	16	70	14
Przeciwnicy	16	78	6

★

★

★

Początkowa akceptacja amerykańskiego projektu budowy tarczy antyrakietowej w Polsce zmieniła się w dość powszechny sprzeciw. Prawdopodobnie częściowo ma to związek ze wzrastającym krytycyzmem wobec działań wojskowych, w których biorą udział

polscy żołnierze – operacji w Iraku i Afganistanie². Społeczeństwo krytycznie ocenia politykę informacyjną władz w sprawie instalacji tarczy antyrakietowej – sprzeczne i niepełne informacje powodują zapewne, że Polacy sceptycznie odnoszą się do propozycji uczestnictwa w tym przedsięwzięciu.

Opracował
Michał Wenzel

---

² Por. komunikaty CBOS „Opinia publiczna o polskim zaangażowaniu militarnym w Afganistanie i Iraku”, czerwiec 2007, oraz „Polacy o zaangażowaniu militarnym w Afganistanie”, lipiec 2007.

A N E K S

Tabela 1. Trwają rozmowy pomiędzy Polską a Stanami Zjednoczonymi w sprawie ulokowania na terytorium Polski amerykańskiej bazy z wyrzutnią raket, wchodzącej w skład tzw. tarczy antyrakietowej, systemu przeznaczonego do niszczenia pocisków z ładunkami jądrowymi na wypadek ataku z terenu państw sprzyjających terroryzmowi. Czy jest Pan(i) za czy przeciw budowie na terenie naszego kraju wyrzutni należącej do tego systemu?

(%)

	Za ulokowaniem	Przeciw ulokowaniu	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	28	56	16	859
Płeć				
Mężczyźni	40	48	11	409
Kobiety	17	64	19	450
Wiek				
18-24 lat	34	47	19	122
25-34	31	53	16	153
35-44	34	58	8	138
45-54	28	63	9	162
55-64	24	55	21	133
65 lat i więcej	17	61	21	152
Miejsce zamieszkania				
Wieś	26	54	19	317
Miasto do 20 tys.	27	56	17	120
20-100 tys.	29	59	12	168
101-500 tys.	33	53	14	156
501 tys. i więcej mieszk.	25	66	9	98
Wykształcenie				
Podstawowe	25	56	19	248
Zasadnicze zawodowe	28	57	15	220
Średnie	30	55	15	298
Wyższe	30	60	10	93
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	35	59	6	47
Prac. umysł. niż. szczebla	28	55	17	84
Pracownicy fiz. - umysł.	32	55	13	81
Robotnicy wykwalifikowani	44	48	8	84
Robotnicy niewykwalifik.	32	55	14	60
Rolnicy	27	66	7	44
Pracujący na własny rach.	34	51	15	33
Bierni zawodowo				
Renciści	21	49	30	55
Emeryci	17	62	21	196
Uczniowie i studenci	36	60	4	44
Bezrobotni	27	49	24	68
Gospodynie domowe i inni	24	64	12	62
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	31	56	13	121
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	34	56	10	67
sekt. pryw. poza rolnict.	36	52	12	194
prywatnym gosp. rolnym	27	60	13	41
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	24	62	14	69
301-500	30	59	11	110
501-900	25	53	22	171
901-1200	33	60	8	107
Powyżej 1200 zł	32	55	13	96
Ocena własnych war. mater.				
Złe	20	63	18	186
Średnie	26	57	17	399
Dobre	36	51	13	274
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	28	51	22	59
Raz w tygodniu	28	55	17	414
1-2 razy w miesiącu	24	61	15	148
Kilka razy w roku	32	58	10	146
W ogóle nie uczestniczy	30	54	16	92
Poglądy polityczne				
Lewica	25	65	10	128
Centrum	25	62	13	268
Prawica	38	52	10	242
Trudno powiedzieć	21	50	29	221

Tabela 2. Czy uważa Pan(i), że budowa na terenie Polski amerykańskiej bazy z wyrzutnią raket zwiększy czy też zmniejszy bezpieczeństwo naszego kraju?

(%)

	Zwiększy	Bez zmiany	Zmniejszy	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	26	21	37	16	859
Płeć					
Mężczyźni	34	23	33	9	409
Kobiety	19	20	40	21	450
Wiek					
18-24 lat	28	23	34	16	122
25-34	24	24	41	11	153
35-44	34	22	35	10	138
45-54	28	23	38	12	162
55-64	26	24	32	18	133
65 lat i więcej	18	15	40	27	152
Miejsce zamieszkania					
Wieś	26	19	35	19	317
Miasto do 20 tys.	17	27	37	19	120
20-100 tys.	31	19	39	11	168
101-500 tys.	29	23	32	16	156
501 tys.i więcej mieszk.	22	23	47	8	98
Wykształcenie					
Podstawowe	26	17	32	25	248
Zasadnicze zawodowe	27	19	39	16	220
Średnie	27	25	39	9	298
Wyższe	23	28	39	10	93
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	31	20	39	10	47
Prac.umysł.niż.szczebla	24	27	36	13	84
Pracownicy fiz.- umysł.	27	38	28	7	81
Robotnicy wykwalifikowani	39	17	36	8	84
Robotnicy niewykwalifik.	29	9	45	17	60
Rolnicy	27	23	39	11	44
Pracujący na własny rach.	28	29	35	9	33
Bierni zawodowo					
Renciści	23	17	34	27	55
Emeryci	20	18	39	23	196
Uczniowie i studenci	30	19	45	6	44
Bezrobotni	26	18	30	25	68
Gospodynie domowe i inni	22	28	39	12	62
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	30	24	35	11	121
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	23	38	33	6	67
sekt. pryw. poza rolnict.	31	20	37	12	194
prywatnym gosp. rolnym	32	19	37	12	41
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	26	14	48	12	69
301-500	26	21	39	14	110
501-900	24	22	38	16	171
901-1200	24	29	35	13	107
Powyżej 1200 zł	32	20	38	10	96
Ocena własnych war. mater.					
Złe	20	15	45	20	186
Średnie	25	23	36	16	399
Dobre	32	24	32	12	274
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	22	26	31	21	59
Raz w tygodniu	28	21	35	17	414
1-2 razy w miesiącu	23	21	39	17	148
Kilka razy w roku	30	20	39	10	146
W ogóle nie uczestniczy	20	23	44	13	92
Poglądy polityczne					
Lewica	22	21	43	14	128
Centrum	24	25	41	11	268
Prawica	33	25	31	11	242
Trudno powiedzieć	23	14	35	27	221

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, rząd wystarczająco czy też niewystarczająco informuje o swoich zamierzeniach w sprawie budowy na terenie Polski elementu amerykańskiej tarczy antyrakietowej?

(%)

	Wystarczająco	Niewystarczająco	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	20	70	10	859
Płeć				
Mężczyźni	23	71	6	409
Kobiety	18	68	14	450
Wiek				
18-24 lat	22	70	8	122
25-34	18	75	8	153
35-44	24	70	6	138
45-54	17	71	11	162
55-64	23	68	9	133
65 lat i więcej	20	62	18	152
Miejsce zamieszkania				
Wieś	17	67	16	317
Miasto do 20 tys.	18	74	9	120
20-100 tys.	27	68	5	168
101-500 tys.	25	66	9	156
501 tys. i więcej mieszk.	16	80	4	98
Wykształcenie				
Podstawowe	20	63	17	248
Zasadnicze zawodowe	20	71	9	220
Średnie	21	72	7	298
Wyższe	20	75	5	93
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	15	79	7	47
Prac. umysł. niż. szczebla	30	65	6	84
Pracownicy fiz.- umysł.	14	78	8	81
Robotnicy wykwalifikowani	31	64	5	84
Robotnicy niewykwalifik.	15	75	10	60
Rolnicy	21	68	11	44
Pracujący na własny rach.	30	63	7	33
Bierni zawodowo				
Renciści	27	54	19	55
Emeryci	18	68	14	196
Uczniowie i studenci	26	70	4	44
Bezrobotni	10	73	17	68
Gospodynie domowe i inni	15	78	7	62
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	23	71	6	121
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	23	73	4	67
sekt. pryw. poza rolnict.	21	72	7	194
prywatnym gosp. rolnym	24	65	12	41
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	16	71	14	69
301-500	19	71	10	110
501-900	21	72	7	171
901-1200	28	62	10	107
Powyżej 1200 zł	19	76	5	96
Ocena własnych war. mater.				
Złe	17	68	15	186
Średnie	20	69	11	399
Dobre	23	71	6	274
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	25	66	9	59
Raz w tygodniu	21	67	12	414
1-2 razy w miesiącu	22	72	6	148
Kilka razy w roku	18	73	8	146
W ogóle nie uczestniczy	12	75	12	92
Poglądy polityczne				
Lewica	11	84	4	128
Centrum	18	75	7	268
Prawica	33	61	6	242
Trudno powiedzieć	15	64	22	221